

- Somo letu la Ufunuo linaingia katika sehemu mpya na muhimu ya somo usiku wa leo
 - Na kabla hatujaanza sehemu hiyo, tunahitaji kupitia muhtasari wetu, ule ambao Yesu alimpa Yohana katika Sura ya 1.
 - Yesu alimwambia Yohana aandike kitabu hiki cha unabii katika sehemu tatu
 - Kwanza, Yohana aliandika mambo “aliyoyaona” (wakati uliopita), ambayo yalirejelea matukio mafupi ya Sura ya 1.
 - Pili, Yohana aliandika mambo ambayo "yapo" (wakati uliopo), ambayo tunayarejelea kama barua kwa makanisa katika Sura ya 2 na 3.
 - Na tatu, Yohana alipaswa kuandika mambo ambayo lazima yatokee baada ya mambo ambayo ni (wakati ujao), ambayo ni Sura ya 4 na kuendelea.
 - Hadi sasa tumesoma Sehemu ya 1, uthibitishaji wa kitabu, na Sehemu ya 2, historia ya Enzi ya Kanisa inayopatikana katika barua kwa makanisa
 - Kila moja ya barua saba inawakilisha kipindi cha muda wakati wa kuwepo kwa kanisa duniani...vipindi saba kwa jumla
 - Lakini kila maelezo ni mafupi sana...mafupi sana kiasi kwamba hayawezi kutupa taarifa za kutosha kuchukua hatua
 - Zaidi ya hayo, Kanisa halingeweza kutambua au kuthamini hali ya kinabii ya barua hizi bila faida ya kuyaangalia kwa mtazamo wa baadaye juu ya yaliyopita.
 - Kwa hivyo thamani ya kinabii inayotolewa na barua hizi ilipotea kwa muda mrefu wa miaka 2,000 iliyopita.
 - Kwa nini basi Yesu aliipa Kanisa ramani hii ya kinabii ikiwa haitaeleweka wala kuthaminiwa katika siku zake?
 - Jibu ni kwa sababu barua hizi hazikutolewa ili Kanisa la kwanza liweze kujua mustakabali wake
 - Zilitolewa ili Kanisa la siku za mwisho liweze kuamka na kutambua hali yake ya sasa.
 - Ili wale watakaokuwa hai kabla ya matukio ya Sura ya 4-22 watambue umuhimu wa siku yao
 - Kwa hiyo, tunaishi katika kipindi cha upendeleo ambacho kimeitwa kuelewa ishara za nyakati na kuwa tayari kwa ajili yake.
 - Lakini ili tuweze kutimiza utume huo, ni lazima tuelewe si tu hali zetu za sasa bali pia historia yetu
 - Hasa, ni lazima tuchukue uelewa wetu wa Kanisa na vipindi vyake saba vya kuwepo na kuuweka katika mfumo mpana zaidi.
 - Kanisa linatokea katika hatua fulani katika historia na lina njia fulani na mwisho uliopangwa pia.
 - Na bila shaka tunatamani kujua kitakachofuata, na muhtasari wa Ufunuo unatuambia zaidi yanakuja baada ya Kanisa.
 - Lakini kwanza, ni lazima tuelewe kile kilichokuja kabla ya Kanisa
 - Kwa sababu matukio yaliyosababisha mwanzo wa Kanisa pia yanaelezea kile

kinachokuja baadaye

- Na ili kujibu maswali hayo, ni lazima tujitokeze nje ya kitabu cha Ufunuo na kuingia katika Maandiko mengine.
 - Kuanzia na ufahamu wa istilahi mbili muhimu: “enzi” na “siku za mwisho”.
 - Enzi (*aion* kwa Kigiriki) ni muda mrefu lakini wenye kikomo katika mpango wa historia wa Mungu
 - Enzi hufuata moja baada ya nyingine, na mgawanyiko kati ya enzi hutumika kama hatua muhimu katika mpango wa Mungu.
 - Tunaweza kuona jinsi enzi zinavyofuatana kupitia kauli ya Yesu katika Marko 10.

[Marko 10:29](#) Yesu akasema, Amin, nawaambieni, Hakuna mtu aliyeacha nyumba, au ndugu wa kiume, au ndugu wa kike, au mama, au baba, au watoto, au mashamba, kwa ajili yangu, na kwa ajili ya Injili,

[Marko 10:30](#) ila atapewa mara mia sasa wakati huu, nyumba, na ndugu wa kiume, na ndugu wa kike, na mama, na watoto, na mashamba, pamoja na udhia; na katika ulimwengu ujao uzima wa milele.

- Yesu anasema tunaishi katika enzi moja sasa, na katika enzi ijayo tutapata uzima wa milele katika miili yetu iliyotukuzwa.
- Kwa hivyo mwisho wa enzi yetu ya sasa unaongoza kwenye mwanzo wa enzi inayofuata sanjari na sisi kupokea miili iliyotukuzwa.
- Biblia inatumia neno la pili kuhusiana na mpango wa Mungu kwa historia: "siku za mwisho"
 - Siku za mwisho hurejelea kipindi cha mwisho cha enzi kinachoashiria kukaribia kwa enzi inayofuata.
 - Lakini neno hili linaweza kuwa la kutatanisha kwa sababu tunadhania siku za mwisho zitakuwa fupi, kama onyo la dakika 2 mwishoni mwa mchezo wa mpira wa miguu.
- Lakini hiyo si sahihi, kwa sababu siku za mwisho si lazima ziwe kipindi kifupi cha muda...kwa mfano

[Yakobo 5:3](#) Dhahabu yenu na fedha yenu zimeingia kutu, na kutu yake itawashuhudia, nayo itakula miili yenu kama moto. Mmejiwekea akiba katika siku za mwisho.

[Ebr. 1:1](#) Mungu, ambaye alisema zamani na baba zetu katika manabii kwa sehemu nyingi na kwa njia nyingi,

[Ebr. 1:2](#) mwisho wa siku hizi amesema na sisi katika Mwana, aliyemweka kuwa mrithi wa yote, tena kwa yeye aliufanya ulimwengu.

- Kwa hivyo siku za mwisho ni kipindi cha mwisho cha enzi fulani, lakini Yakobo aliliambia Kanisa la karne ya kwanza kwamba walikuwa katika siku za mwisho.
 - Walikuwa wakiweka hazina duniani katika “siku za mwisho”
 - Na mwandishi wa Waebrania alirejelea wakati wake wa sasa kama "siku hizi za mwisho"
 - Kwa kuwa tunajua imepita miaka 2,000 hivi tangu barua hizo ziandikwe, ni wazi kwamba siku za mwisho zinaweza kudumu kwa muda mrefu.
- Kwa hiyo ni nini kinachozifanya kuwa "siku za mwisho?" Kulingana na Waebrania, siku za mwisho ni wakati ambapo ufunuo wote umekamilika na hakuna alama zaidi za maili zilizobaki.
 - Waebrania inasema kwamba hapo awali Bwana alitoa ufunuo na ufahamu katika vipande vidogo
 - Hivyo basi, ilimradi bado kulikuwa na ufunuo uliosalia, tulijua kwamba bado hatujafikia siku za mwisho... mipango zaidi ilikuwa bado ipo.
 - Muhimu zaidi, hadi Masihi atakapofunuliwa, enzi hiyo haingeweza kuisha
 - Kwa sababu kuonekana kwake kulikuwa ndio kitovu cha enzi na tukio la kilele
 - Kwa hiyo mwandishi alisema kwamba sasa Yesu amekwisha kudhihirika na kanuni ya Maandiko imekamilika, jukwaa limeandaliwa ili mwisho uje.
 - Hivyo basi, tunaishi katika siku za mwisho za enzi hii
 - Enzi yetu inaweza kuisha bila onyo zaidi na wakati wowote
 - Lakini hata hivyo, siku za mwisho zinadumu kwa kipindi kisichojulikana cha muda, ambacho sasa tunajua ni miaka 2,000 na zinaendelea kuhesabiwa..
- Kwa kujua jinsi enzi na siku za mwisho zinavyofanya kazi katika Maandiko, kwa kawaida tunakuja kuuliza maswali kadhaa
 - Maswali kama, enzi hii ni nini? Ilianza lini? Je, ina jina? Kusudi lake ni nini? Inaisha lini? Nini kinafuata?
 - Majibu ya maswali haya yote yametolewa katika Biblia...lakini si katika kitabu cha Ufunuo
 - Ufunuo 4-22 inasimulia hadithi ya jinsi wakati huu unavyoachilia nafasi kwa wakati ujao
 - Kwa hiyo tunapoondoka katika nyakati ambazo "zipo," ni muhimu sana tuelewe enzi hii kabla ya kufikia ijayo.
 - Na maswali ya kwanza tunayohitaji kujibu ni enzi hii inaitwaje na kwa nini Mungu aliianzisha
 - Yesu anatupa jibu hili katika kifungu kuhusu nyakati za mwisho katika Luka 21

[Luka 21:24](#) Wataanguka kwa ukali wa upanga, nao watatekwa nyara na kuchukuliwa katika mataifa yote; na Yerusalemu utakanyagwa na Mataifa, hadi majira ya Mataifa yatakapotimia.

- Yesu anarejelea kipindi cha historia kinachoitwa "majira ya Mataifa", au "nyakati za Mataifa".
- Neno lililotafsiriwa ishara ni *kairos* ambalo linaweza pia kutafsiriwa umri
 - Kwa hiyo Yesu aliita enzi yetu "enzi ya Mataifa"
 - Mataifa yanarejelea wote wasio Wayahudi, kumaanisha kwamba Yesu anasema tunaishi katika enzi ambapo Mataifa yana cheo kikubwa kuliko Israeli.
- Na kwa uwazi zaidi, Yesu anasema kwamba Mataifa watakuwa na faida mbili maalum juu ya taifa la Kiyahudi katika enzi hii.
 - Kwanza, Wayahudi watateseka chini ya mateso kutoka kwa Mataifa, wakitawanyika kutoka nchi yao wakiuawa na kupelekwa utumwani.
 - Pili, mji mkuu wa Wayahudi "ungekanyagwa" na Mataifa
 - "Kukanyagwa" kunamaanisha unajisi na udhibiti wa jiji la Yerusalemu, angalau kwa kiwango fulani
- Kwa hiyo ikiwa enzi hii itaangaziwa na mateso ya Wayahudi kutoka kwa mamlaka ya Mataifa na kukanyagwa kwa Yerusalemu, tuna mambo kadhaa ya kuzingatia.
 - Ni wazi kwamba enzi yetu, ambayo inajumuisha wakati wa kanisa kulingana na Yesu na mwandishi wa Agano Jipya, ilikuwa na mwanzo.
 - Kwa hiyo lazima kulikuwa na wakati uliopita ambapo mambo haya mawili hayakuwa kweli
 - Lazima kulikuwa na wakati *kabla* ya Israeli kuanza kuteswa na Mataifa na kabla ya mji kuchafuliwa
 - Tukiweza kutambua wakati huo katika historia basi tutapata mwanzo wa enzi hii
 - Na kwa ishara hiyo hiyo, wakati huu utakapoisha, mambo haya mawili lazima pia yaishe
 - Yaani, mateso ya Wayahudi chini ya Mataifa yataisha na jiji la Yerusalemu halitakanyagwa tena na Mataifa.
 - Kwa hiyo tukiweza kubaini ni lini mambo haya yatakoma, tutajua mwisho wa wakati huu
 - Na kuna kitabu kimoja cha Maandiko kinachotupa mambo haya yote mawili na mengine mengi kati ya hayo.
 - Kitabu hiki kinaitwa Ufunuo wa Agano la Kale, na kwa maana halisi ni utangulizi wa Kitabu cha Ufunuo
 - Haiwezekani kabisa kuelewa kitabu cha Ufunuo bila kukielewa kitabu hiki cha Agano la Kale.
 - Ni kitabu cha Danieli
 - Kujifunza kitabu kizima cha Danieli kunasaidia sana kuelewa Ufunuo, lakini kuna sura chache ambazo ni muhimu
 - Hasa, Sura ya 2 na 7 ndizo sura zinazoelezea Enzi ya Mataifa
 - Yesu aliipa enzi jina lake katika Luka, nasi tunajifunza maelezo ya jinsi enzi hii

inavyoishia katika Ufunuo

- Lakini Danieli anatupa mwanzo wa enzi na muhtasari wa kuvutia wa yote ambayo enzi hii itakuwa nayo
- Na tutarejea mara kwa mara kwenye yale tunayojifunza usiku wa leo na katika wiki chache zijazo
- Tutapitia sehemu ya kwanza ya sura haraka ili kuweka mandhari

[Dan. 2:1](#) Hata katika mwaka wa pili wa kumiliki kwake Nebukadneza, Nebukadneza aliota ndoto; na roho yake ikafadhaika, akatokwa na usingizi.

[Danieli 2:2](#) Ndipo mfalme akatoa amri kuwaita waganga, na wachawi, na walozi, na Wakaldayo, wapate kumweleza mfalme ndoto zake. Basi wakaingia, wakasimama mbele ya mfalme.

[Dan. 2:3](#) Mfalme akawaambia, Nimeota ndoto, na roho yangu imefadhaika hata niijue tafsiri yake.

[Dan. 2:4](#) Ndipo hao Wakaldayo wakamwambia mfalme, kwa lugha ya Kiaramu, Ee Mfalme, uishi milele; tuambie sisi watumishi wako ile ndoto, nasi tutakuonesha tafsiri yake.

[Dan. 2:5](#) Mfalme akajibu, akawaambia Wakaldayo, Neno lenyewe limeniondoka; msiponijulisha ile ndoto na tafsiri yake, mtakatwa vipande vipande, na nyumba zenu zitafanywa jaa.

[Dan. 2:6](#) Bali kama mkinionesha ile ndoto na tafsiri yake, nitawapa zawadi na thawabu na heshima nyingi; basi nionesheni ile ndoto na tafsiri yake.

[Dan. 2:7](#) Wakajibu mara ya pili, wakasema, Mfalme na atuambie sisi watumishi wake ile ndoto, nasi tutamwonesha tafsiri yake.

[Dan. 2:8](#) Mfalme akajibu, akasema, Najua hakika ya kuwa mnataka kupata nafasi, kwa sababu mmeona ya kuwa lile neno lenyewe limeniondoka.

[Dan. 2:9](#) Lakini msiponijulisha ile ndoto, iko amri moja tu iwapasayo; maana mmepatana kusema maneno ya uongo, na maneno maovu, mbele yangu, hata zamani zitakapobadilika; basi niambieni ile ndoto, nami nitajua ya kuwa mwaweza kunionesha tafsiri yake.

[Dan. 2:10](#) Wakaldayo wakajibu mbele ya mfalme, wakasema, Hapana mtu duniani awezaye kulionesha neno hili la mfalme; kwa maana hapana mfalme, wala bwana, wala mtawala, aliyetaka neno kama hili kwa mganga, wala kwa mchawi, wala kwa Mkaldayo.

[Dan. 2:11](#) Ni neno la ajabu, hili analolitaka mfalme, wala hapana mwingine awezaye kumwonesha mfalme neno hilo, ila miungu, wasio na kikao pamoja na wenye mwili.

- Taifa la Babeli lilivamia ufalme wa kusini wa Yuda na kuteka mji wa Yerusalemu karibu mwaka 600 KK.
 - Hiyo ilikuwa mara ya kwanza mji huo kuanguka kwa mvamizi wa kigeni tangu

Mfalme Daudi alipotangaza Yerusalemu kuwa mji mkuu wa Wayahudi

- Hatimaye Babeli ilishambulia mji mara tatu na kila wakati ilifanya uharibifu zaidi na kuchukua mateka zaidi ya mji
 - Nebukadneza alifanikiwa pale ambapo wengine walishindwa kwa sababu Bwana alimpa ruhusa ya kuuteka mji
 - Uvamizi na uharibifu wa Babeli wa mji huo ulikuwa sehemu ya mpango mkubwa zaidi ambao Mungu alikuwa akifanya kwa faida ya Israeli.
 - Hata hivyo, mfalme hakuelewa jukumu lake katika mpango wa Mungu hadi miaka mingi baadaye, wakati mmoja wa mateka wake Myahudi, Danieli, alipomfafanulia jambo hilo.
- Danieli alikuwa miongoni mwa kundi la Wayahudi ambalo mfalme wa Babeli, Nebukadreza, aliwachukua mateka kama watumwa na kuwarudisha Babeli.
 - Sura ya kwanza ya kitabu cha Danieli ilirekodi kukimbilia kwa Danieli Babeli na jinsi alivyokuja kumtumikia mfalme katika ua wake
 - Danieli aliinuliwa na Bwana ili kumshawishi mfalme na kuwalinda Israeli walipokuwa utumwani
 - Na Danieli 1 inatuambia kwamba Bwana alimpa Danieli hekima mara kumi zaidi kuliko wachawi wote wa Babeli.
 - Na katika Danieli 2, tunaona kwamba hekima inaonyeshwa Danieli anapomtatulia mfalme kitendawili
 - Katika mstari wa 1 tunasikia kwamba katika mwaka wa pili kamili wa Nebukadneza kama mfalme, aliota ndoto
 - Mungu amepa mfalme maono haya kwa makusudi, lakini Bwana pia alihakikisha kwamba mfalme hakuweza kuelewa ndoto hizo peke yake.
 - Bwana alificha maana hiyo kwa mfalme ili kuhakikisha *kwamba mfalme angemtafuta mtu wa kumfafanulia.*
 - Kwa hiyo Nebukadneza anawaita washauri wake wote huko Babeli akiomba ushauri wao
 - Wanaume hawa waliitwa kutoa tafsiri, lakini kwanza mfalme alipendekeza jaribio ili kuhakikisha walikuwa wakisema ukweli.
 - Kwa busara aliwataka wanaume hao wamwambie ndoto na tafsiri yake.
 - Kwa kawaida, kiongozi angeelezea ndoto kwanza, kisha mshauri angetoa tafsiri.
 - Inavyoonekana, Nebukadreza alikuwa ameona hili hapo awali na hakuvutiwa sana, kwa hiyo wakati huu alitaka ndoto na tafsiri
 - Kama ilivyotarajiwa, washauri wanapinga sheria mpya, kwani inafanya kazi yao kuwa ngumu zaidi na itafichua udanganyifu wowote.
 - Wanaume hawa wanapopinga, mfalme anaona mpango wao na kusema ni udanganyifu wao
 - Anasema kama hawawezi kumwambia kitu ambacho tayari anakijua (yaani, maudhui ya ndoto), basi anawezaje kuamini mengine?

- Katika maandamano yao wanadai kwamba ni miungu pekee ndiyo inayoweza kufichua mambo ambayo mfalme anataka kuyajua
 - Na huo ndio uamuzi hasa ambao Bwana alitaka Nebukadreza afikie
 - Hasa, hii ilikuwa ndoto iliyotoka kwa Bwana kwa hiyo ilikuwa ndoto ambayo Bwana pekee ndiye angeweza kuitafsiri.
 - Na Bwana alipenda kuifunua kupitia Danieli
- Ambayo huweka mlango wa shujaa wetu

[Dan. 2:12](#) Basi kwa hiyo mfalme akaghadhibika sana, akaona hasira nyingi, akatoa amri kuwaangamiza wenye hekima wote wa Babeli.

[Dan. 2:13](#) Basi ile amri ikatangazwa, na hao wenye hekima walikuwa karibu na kuuawa; watu wakamtafuta Danieli na wenzake ili wauawe.

[Danieli 2:14](#) Ndipo Danieli kwa busara na hadhari akamjibu Arioko, mkuu wa walinzi wa mfalme, aliyekuwa ametoka ili kuwaua wenye hekima wa Babeli;

[Dan. 2:15](#) alijibu, akamwambia Arioko, mkuu wa walinzi wa mfalme, Mbona amri hii ya mfalme ina ukali namna hii? Ndipo Arioko akamwarifu Danieli habari ile.

[Danieli 2:16](#) Basi Danieli akaingia, akamwomba mfalme ampe muda, kisha yeye atamwonesha mfalme tafsiri ile. Basi Danieli akaingia, akamwomba mfalme ampe muda, ili aweze kumwonyesha mfalme tafsiri yake.

[Dan. 2:25](#) Ndipo Arioko akamwingiza Danieli mbele ya mfalme kwa haraka, akamwambia hivi, Nimemwona mtu wa hao wana wa Yuda waliohamishwa, atakayemjulisha mfalme ile tafsiri.

[Dan. 2:26](#) Mfalme akajibu, akamwambia Danieli, aliyekuwa akiitwa Belteshaza, Je! Waweza kunijulisha ile ndoto niliyoiona, na tafsiri yake?

[Danieli 2:27](#) Danieli akajibu mbele ya mfalme, akasema, Ile siri aliyoiuliza mfalme, wenye hekima hawawezi kumfunulia mfalme; wala wachawi, wala waganga, wala wanajimu;

[Dan. 2:28](#) lakini yuko Mungu mbinguni afunuaye siri, naye amemjulisha mfalme Nebukadneza mambo yatakayokuwa siku za mwisho. Ndoto yako, na njozi za kichwa chako ulizoziona kitandani pako, ni hizi;

[Dan. 2:29](#) Wewe, Ee mfalme, mawazo yako yaliingia moyoni mwako kitandani pako ya mambo yatakayokuwa halafu; na yeye afunuaye siri amekujulisha mambo yatakayokuwa.

[Dan. 2:30](#) Lakini mimi, sikufunuliwa siri hii kwa sababu ya hekima iwayo yote niliyo nayo zaidi ya watu wengine walio hai, bali kusudi mfalme afunuliwe ile tafsiri, nawe upate kujua mawazo ya moyo wako.

- Danieli anajitolea kumpa mfalme tafsiri, ili kujiokoa yeye mwenyewe na rafiki zake lakini pia kumtukuza Bwana
 - Lazima Danieli alihisi kwamba Bwana alikuwa akimwongoza katika wakati huu, na

kwa hiyo aliuchukua kwa kuahidi kwamba Mungu wake angeweza kutafsiri ndoto hiyo.

- Na Danieli anapokutana na mfalme anatupa maelezo muhimu kuhusu muktadha
 - Danieli anasema unabii huu unahusu mambo yatakayotokea wakati ujao, na hasa katika siku za mwisho.
 - Kwa hiyo ndoto hii inasimulia hadithi ya enzi yetu ya sasa, ikijumuisha kipindi cha wakati ambacho tunakaa sasa - siku za mwisho
- Ndoto hiyo inakuja katika sehemu nne, na sehemu ya kwanza inafuata

[Dan. 2:31](#) Wewe, Ee Mfalme, uliona, na tazama, sanamu kubwa sana. Sanamu hii, iliyokuwa kubwa sana, na mwangaza wake mwingi sana, ilisimama mbele yako; na umbo lake lilikuwa la kutisha.

[Dan. 2:32](#) Na sanamu hii kichwa chake kilikuwa ni cha dhahabu safi; kifua chake na mikono yake ni ya fedha; tumbo lake na viuno vyake ni vya shaba;

[Dan. 2:33](#) miguu yake ni ya chuma; na nyayo za miguu yake nusu ya chuma na nusu ya udongo.

[Dan. 2:34](#) Nawe ukatazama hata jiwe likachongwa bila kazi ya mikono, nalo jiwe hilo likaipiga sanamu miguu yake, iliyokuwa ya chuma na udongo, likaivunja vipande vipande.

[Dan. 2:35](#) Ndipo kile chuma, na ule udongo, na ile shaba, na ile fedha, na ile dhahabu, vilivunjwa vipande vipande pamoja vikawa kama makapi ya viwanja vya kupepetea wakati wa joto; upepo ukavipeperusha hata pasionekane mahali pake; na lile jiwe lililoipiga hiyo sanamu likawa milima mikubwa, likaijaza dunia yote.

[Dan. 2:36](#) Hii ndiyo ile ndoto, nasi tutaihubiri tafsiri yake mbele ya mfalme.

[Dan. 2:37](#) Wewe, Ee mfalme, u mfalme wa wafalme, na Mungu wa mbinguni amekupa ufalme, na uwezo, na nguvu, na utukufu;

[Dan. 2:38](#) na kila mahali wakaapo wanadamu, wanyama wa kondeni na ndege wa angani amewatia mkononi mwako, naye amekumilikisha juu ya hao wote; wewe u kichwa kile cha dhahabu.

- Kwanza, tunaona dhahiri: ndoto inahusu sanamu, na sanamu hii ina mgawanyiko au sehemu ambazo ni za ajabu sana.
 - Sehemu hizo ni kama sanamu tofauti zilizounganishwa pamoja ili kuunda kitu kimoja
 - Na tunaona kwamba vifaa vya sanamu hubadilika kutoka dhahabu hadi fedha hadi shaba hadi chuma na vyombo vya udongo.
 - Na nyenzo hizi hupungua thamani huku nguvu ikiongezeka
- Danieli anaelezea mgawanyiko wa sanamu hiyo kuanzia kichwa hadi vidole vya miguu, na kisha anaelezea kinachoimaliza sanamu hiyo

- Jiwe, ambalo halijakatwa kwa mikono ya mwanadamu, lilishuka kutoka juu, kama ndege wa angani, na kuipiga sanamu miguuni
- Ingawa iligonga miguuni, hata hivyo, sanamu hiyo iliharibiwa kabisa na kuharibiwa bila kuacha chochote
- Hata hivyo, jiwe lilibaki, nalo likakua na kuwa mlima mkubwa ulioijaza dunia nzima.
- Hii ndiyo ndoto, na ni wazi licha ya urahisi wake, hakuna mtu angeweza kufikiria maana yake kwa kusikia maelezo tu.
 - Inaweza kumaanisha karibu chochote lakini ina maana maalum, iliyopewa na Mungu
 - Kwa hiyo, isipokuwa tujue na kukubali tafsiri ya Bwana mwenyewe, hatutakuwa na uelewa sahihi.
 - Ndiyo sababu ilibidi Mungu atoe ufafanuzi wa ndoto hiyo.
- Tukigeukia tafsiri ya Danieli, kwanza anatoa maana ya sehemu ya kwanza, kichwa cha sanamu
 - Danieli anasema kichwa cha dhahabu kilichokuwa juu ya sanamu kilimwakilisha Nebukadneza kama mtawala wa Babeli
 - Danieli anamwambia mfalme kwamba uwezo wake wa kushinda mataifa ya dunia ulitokana moja kwa moja na Mungu wa Israeli kuyatia mikononi mwake.
 - Na amri ya Bwana ilikuwa pana zaidi kuliko vile mfalme angeweza kufikiria
 - Kwa amri ya Mungu, Nebukadreza alitawala kila inchi ya dunia halisi
 - Yereimia anathibitisha maneno ya Danieli:

[Yer. 27:5](#) Mimi nimeiumba dunia hii, wanadamu na wanyama walio katika nchi, kwa uweza wangu mkuu, na kwa mkono wangu ulionyoshwa; nami nawapa watu kama inipendezavyo.

[Yer. 27:6](#) Na sasa nimetia nchi hizi zote katika mkono wa Nebukadneza, mfalme wa Babeli, mtumishi wangu; na wanyama pori pia nimempa wamtumikie.

[Yer. 27:7](#) Na mataifa yote watamtumikia yeye, na mwanawe, na mwana wa mwanawe, hata utakapowadia wakati wa nchi yake mwenyewe, ndipo mataifa mengi na wafalme wakuu watamtumikisha yeye.

- Sasa, tunajua Nebukadreza hakusafiri kila kona ya dunia wakati wa utawala wake, kwa hiyo je, anaweza kusemwa kuwa alitawala dunia nzima?
 - Mungu alimpa Nebukadneza mamlaka ya kutawala dunia, bila kujali kama Nebukadneza alitumia mamlaka hayo.
 - Kwa muda katika historia, mtu huyu mmoja alikuwa akitawala dunia yote na hakuna kitu ambacho kingeweza kumpinga wakati huo.
- Lakini wakati huo huo, sheria hii haingedumu milele, kwa maana kile Mungu anachotoa, Yeye hukiondoa
 - Na katika siku iliyopangwa na Mungu, utawala wa Nebukadneza ungekoma

- Zaidi ya hayo, utawala wa Babeli ungekoma pia
- Na kisha katika muda uliopangwa na Bwana, nguvu nyingine ingeinuka na kuchukua kile ambacho Babeli ilikuwa nacho
- Katika mst. 39 Danieli anaendelea na tafsiri yake

Dan. 2:39 Na baada yako utainuka ufalme mwingine mdogo kuliko wewe; na ufalme mwingine wa tatu wa shaba, utakaoitawala dunia yote.

- Danieli anamwambia Nebukadzeza kwamba ufalme mwingine utatokea kuchukua nafasi ya Babeli na kisha ufalme wa tatu utachukua nafasi ya ule wa pili
 - Kabla hatujaangalia falme za pili na tatu, hebu tuelewe jinsi simulizi hii inavyohusiana na sanamu hiyo
 - Kichwa cha dhahabu kiliwakilisha ufalme wa Babeli, na kisha kifua na mikono ya fedha viliwakilisha ufalme wa pili
- Kwa hiyo kila moja ya sehemu hizi inawakilisha ufalme unaochukua nafasi ya sehemu ya awali katika historia
 - Kwa hiyo, sanamu hiyo inawakilisha ratiba ya historia, kuanzia kichwa hadi vidole vya miguu
 - Hakuna sehemu mbili zinazoweza kuwepo kwa wakati mmoja, kwa sababu sehemu moja lazima iishe kabla ya sehemu inayofuata kuanza
 - Kwa hiyo sanamu hiyo inawakilisha ratiba ya wakati wetu, wakati huu ambao Yesu aliuita wakati wa Mataifa
- Na sasa tunajua inaanza na kichwa, na Nebukadreza alipopanda madarakani
 - Na hilo linalingana na kile Yesu alichosema katika kufafanua enzi yenyewe
 - Alisema itakuwa enzi iliyoangaziwa na kushindwa, utumwa na kutawanyika kwa Wayahudi.
 - Na ingekuwa enzi ambayo Mataifa wangekanyaga mji wa Yerusalemu
- Hiyo ndiyo maana ya enzi yetu, na mara ya kwanza kabisa mambo hayo yalipotokea ilikuwa mwaka wa 605 KK Nebukadzeza alipoivamia Yuda.
 - Kwa hiyo, uvamizi wa Babeli dhidi ya Israeli ulianzisha enzi yetu ya sasa.
 - Na mwanzo huo unawakilishwa katika sanamu hii na kichwa cha dhahabu
- Kwa hiyo enzi yetu inaelekea wapi baadaye?
 - Danieli anasema fedha, ufalme wa pili utakuwa mdogo kuliko Babeli
 - Udhaifu wa ufalme wa pili unawakilishwa na thamani ndogo ya fedha ikilinganishwa na dhahabu
 - Tunaweza kuelewa ni kwa nini fedha si dhahabu, lakini hiyo inasema nini kuhusu ufalme wa pili unaowakilisha?
 - Mshindi wa Babeli atakuwaje mdogo kuliko Babeli?

- Ili kuelewa swali hili, ni lazima tujue ni ufalme gani uliochukua nafasi ya Babeli katika historia, kwa kuwa Danieli hautaji jina lake.
 - Na ili kubaini ni ufalme gani uliochukua nafasi ya Babeli, tunapaswa kuweka vigezo vya kile kinachostahili ufalme kuzingatiwa.
 - Vigezo vya kuwa moja ya falme katika sanamu hiyo vinapatikana katika ufafanuzi wa enzi yenyewe
- Kwanza, kila ufalme lazima uwe ufalme wa Mataifa, kwa maana huu ni wakati wa utawala wa Mataifa kama vile ambavyo Yesu alisema
 - Pili, kila ufalme lazima uwe ufalme wenye nguvu zaidi duniani katika siku zake, kwani unachukua nafasi ya mamlaka ya dunia iliyotangulia.
 - Tatu, kila ufalme lazima umshinde mtangulizi wake
 - Na mwishowe, lazima ichukue udhibiti wa Yerusalemu
- Kwa kweli, tunasema kwamba kila mamlaka ya dunia katika jimbo hili lazima iwe na mali mbili: Babeli na Yerusalemu
 - Kwa kuwa serikali kuu ya kwanza ya ulimwengu ilikuwa Babeli, basi inaeleweka kwamba ufalme utakaochukua nafasi ya Babeli lazima ushinde mji mkuu
 - Na bila shaka, Yerusalemu inapaswa kukanyagwa kila wakati
- Kwa hiyo sasa tunaangalia historia, na tunapata falme tatu zaidi zinazokidhi vigezo hivi, jambo ambalo hurahisisha kuelewa tafsiri ya Danieli.
 - Ufalme wa pili ni ule wa Wamedi-Waajemi, waliochukua nafasi ya ufalme wa Babeli mwaka wa 550 KK.
 - Ufalme huu uliundwa na muungano wa Wamedi na Waajemi, unaowakilishwa na mikono miwili ya sanamu hiyo
 - Baadhi wamechukua hatua ya kuchora mikono iliyovuka ili kuwakilisha muungano wa mamlaka hizi mbili, ingawa Danieli hasemi kamwe jinsi mikono hiyo ilivyowekwa.
 - Ufalme wa Umedi na Uajemi uliongezeka kwa nguvu hadi ukashindana na kuangusha Babeli chini ya Koreshi Mkuu
 - Ufalme ulikuwa na nguvu ya kutosha kushinda Babeli, lakini kulingana na sanamu hiyo haukuwa na utukufu mwingi.
 - Umedi-Uajemi haukuwa na utukufu kama Babeli kwa sababu mfalme wa Umedi-Uajemi hakuwa na nguvu kama Nebukadreza
 - Alikuwa na vizuizi vya mamlaka yake ambavyo mfalme wa Babeli hakukabiliana navyo.
 - Hasa, sheria za Umedi na Uajemi zilitamka kwamba mfalme hangeweza kubadilisha maamuzi ya wafalme waliotangulia
 - Kwa hiyo utawala wa mfalme wa Umedi-Uajemi ulikuwa kama fedha ukilinganishwa na dhahabu ya Babeli, kwa sababu haukuwa kamili kama huo.
 - Hata hivyo, Wamedi-Waajemi watawashinda Wababeli na Enzi ya Mataifa itaendelea mbele.

- Katika mst.39 Danieli pia anasema kwamba ufalme wa tatu utachukua mamlaka juu ya ulimwengu
 - Ufalme huo utachukua nafasi ya ule wa pili, na vivyo hivyo utaonyesha ukuu mdogo katika utawala wake
 - Kulingana na vigezo vyetu hapo juu, ufalme uliofuata kustahili sanamu hiyo ulikuwa Milki ya Kiyunani ya Alexander Mkuu
 - Alexander alipanua himaya ya Kigiriki kutoka Ulaya ya Kati na kuelekea Mashariki, akiwashinda Waajemi mnamo 330 KK.
 - Anawakilishwa na shaba kwa sababu kiongozi wa himaya ya Kigiriki hakuwa na nguvu nyingi kuliko Wamedi au Wababeli.
 - Alishindana na viongozi wa majimbo ya miji ndani ya himaya na pamoja na tabaka la juu la ardhi (aristokrasia ya ardhi).
 - Hatimaye, mfalme alilazimisha udhibiti wake kupitia jeshi lenye nguvu ambalo lingeweza kulazimisha mapenzi yake
 - Kwa hiyo ingawa Mfalme wa Ugiriki alikuwa na nguvu ya kutosha kuwashinda Waajemi, alitawala kwa nguvu kidogo juu ya raia wake.
 - Kumbuka kwamba sehemu hii ya sanamu inaanza na tumbo, kama kipande kimoja lakini kipindi kinapoisha, imegawanywa katika mapaja mawili
 - Na maelezo hayo pia yanaonyesha asili ya Milki ya Kiyunani ya Alexander Mkuu
 - Alexander Mkuu alikufa miaka minne tu baada ya utawala wake lakini hakufariki bila kushinda sehemu kubwa ya dunia iliyojulikana.
 - Wakati huo, hakuwa na mrithi, hivyo ufalme wake uligawanywa katika sehemu nne na kugawanywa kwa jenerali wake wanne.
 - Majenerali wawili katika upande wa Magharibi wa Milki waliunda muungano dhidi ya majenerali wawili wa Mashariki
 - Hii iliunda mgawanyiko wa kisiasa wa mashariki-magharibi ambao bado upo hadi leo
 - Dhana ya ulimwengu wa Magharibi na ulimwengu wa Mashariki ilianza katika mgawanyiko huu, na miguu ya sanamu hiyo inatukumbusha athari hiyo ya kihistoria
 - Kama vile miguu isivyoungana tena kwenye sanamu, ndivyo mgawanyiko huu wa Mashariki-Magharibi utakavyoendelea hadi mwisho wa enzi
 - Hata leo bado tunazungumzia Mashariki na Magharibi kisiasa
- Tafsiri ya Danieli iliruka haraka juu ya ufalme wa pili na wa tatu kwa sababu zilikuwa si sehemu muhimu katika mlolongo huu wa wakati
 - Lazima zihusishwe, bila shaka, lakini ni kwa sababu tu zinashikilia sehemu katika njia inayotupeleka kwenye mambo muhimu zaidi..
 - Kimsingi, zinatupeleka kwenye ufalme wa nne na mwisho wa sanamu.
 - Ufalme wa nne unapata maelezo mengi zaidi katika tafsiri ya Danieli.

[Dan. 2:40](#) Na ufalme wa nne utakuwa na nguvu mfano wa chuma; kwa maana chuma huvunja vitu vyote na kuviponda; na kama chuma kipondavyo vitu hivi vyote, ndivyo utakavyovunjavunja na kuponda.

[Dan. 2:41](#) Na kama vile ulivyoziona hizo nyayo za miguu na vidole vyake, kuwa nusu udongo wa mfinyanzi, na nusu chuma, ufalme ule utakuwa ufalme uliogawanyika; lakini ndani yake zitakuwako nguvu za chuma, kama vile ulivyoona kile chuma kimechanganyika na udongo wa matope.

[Dan. 2:42](#) Na kama vidole vya zile nyayo vilikuwa nusu chuma na nusu udongo, kadhalika ufalme ule utakuwa nusu yake una nguvu, na nusu yake umevunjika.

[Dan. 2:43](#) Na kama vile ulivyokiona kile chuma kimechanganyika na udongo wa matope, watajichanganya nafsi zao kwa mbegu za wanadamu; lakini hawatashikamana, kama vile chuma kisivyoshikamana na udongo.

- Ufalme wa mwisho una vifaa visivyo na thamani kubwa na vinavyovunjika vipande vipande, ambavyo huonyeshwa katika tabia ya kuvunjika na kuponda vipande vipande.
 - Ufalme huu unachukua nafasi ya ufalme uliopita lakini unafanya hivyo kwa njia ya kipekee
 - Badala ya kuunganisha eneo pamoja kama falme zilizopita, huu unashinda kwa kuvunja na kuponda vipande vipande
 - Kama vile udongo na chuma havishikamani, vipande (sehemu) mbalimbali za ufalme huu huungana kwa kipindi fulani kisha kugawanyika tena.
 - Baadhi ya vipande hivi vitakuwa na nguvu zaidi kuliko vingine, na kusababisha himaya ambayo haina usawa katika nguvu
 - Hata hivyo, mtindo huu wa kuungana na kugawanyika hauimaanishi kwamba ufalme huo unafika mwisho wakati wowote.
 - Ufalme huo unaendelea kuwepo wakati wote unaopitia mchakato huu wa kuungana na kuvunjika.
 - Kwa pamoja, sehemu zinazoungana kwa nguvu hafifu za ufalme huu wa nne hufanya kazi ile ile kama falme zilizotangulia kwenye sanamu.
 - Wanawatesa, wanawafanya watumwa na kuwatawanya Israeli huku wakikanyaga chini ya Yerusalemu
 - Ni aina gani ya Ufalme wa kidunia unaolingana na seti hii ya kipekee ya maelezo?
 - Tunajua kutokana na historia kwamba mamlaka iliyofuata ya Mataifa kufuatia Ugiriki ilikuwa Milki ya Kirumi
 - Jamhuri ya Kirumi ilishinda Milki ya Ugiriki mnamo 168 KK
 - Hatimaye Roma ilishinda Yudea mnamo 63 KK na kuchukua udhibiti wa Yerusalemu na Babeli
 - Na Roma iliendelea kupanuka hata katika karne kadhaa zilizofuata
 - Roma iliposhinda, ilibadilika kutoka jamhuri hadi ufalme uliotawaliwa na Kaisari
 - Hata hivyo, ili kuongeza ardhi, iliunganisha tamaduni na maeneo bila

kubadilisha utamaduni wa maeneo hayo.

- Kwa hiyo, Milki ya Kirumi inaweza kuelezewa vizuri kama chuma kilichoshikamana pamoja na udongo
 - Warumi walishinda kama chuma, wakiwaponda wale waliowapinga na kukata ardhi katika mgawanyiko mpya
 - Lakini kwa sababu nchi hizi zilihifadhi tamaduni zao, ziliendelea kujiona kama huru dhidi ya Roma
- Katika hatua hii tunauliza swali la asili, ni nini kilikuja baada ya mwisho wa Milki ya Kirumi?
 - Kwa neno moja ... hakuna kitu, kwa sababu Milki ya Kirumi haikubadilishwa kabisa, angalau si kama falme zilizopita
 - Kumbuka, ufalme huu wa nne unayeyuka vipande vipande badala ya kuchukuliwa na kitu kipya.
 - Vipande hivi huungana kwa kipindi fulani, lakini kama chuma na udongo, havishikani, hivyo hatimaye huvunjika tena
 - Kwa kweli, "Ufalme Mtakatifu wa Kirumi" (Milki ya Kirumi "Takatifu") haikukoma rasmi kuwepo hadi 1806!
 - Huu ndiyo hasa mtindo ambao tumeona katika historia.
 - Lakini mtindo huu umeongezeka zaidi katika karne zilizofuata tangu Ufalme wa Kirumi ulipoisha.
 - Ulaya Magharibi na Mashariki, Mashariki ya Kati, na hata Afrika Kaskazini na Asia Magharibi zote zimepitia mtindo huu
 - Miungano mipya huundwa na kisha baadaye kufutwa
 - Kwa hiyo kutokana na mtindo huu wa kipekee, kama unavyoonekana kwenye sanamu, hatuwezi kuuita ufalme huu wa nne Milki ya Kirumi
 - Hakika, Milki ya Kirumi ilianzisha kipindi hiki cha nne, lakini kimeendelea zaidi ya Ufalme wa Kirumi wenyewe.
 - Katika karne zilizofuata, ufalme ulikuwa bado unafanya kazi, lakini vipande tofauti na vyama vya wafanyakazi tofauti vilikuwa vikiendelea kufanya kazi
 - Kwa hiyo ni lazima tuelewe ufalme wa nne kwa jinsi sanamu inavyoonekana
 - Ni kitu kimoja kinachojumuisha "vipande" vinavyoonekana na kuvunjika katika historia
 - Kwa hiyo badala ya kuita ufalme huu wa nne "Roma" lazima tuupe jina la jumla zaidi
 - Ninauita ufalme huu Muungano wa Kibeberu-Kidemokrasia
 - Jina hili linaonyesha vyema asili na utambulisho unaobadilika wa wahusika wanaoangana kuunda ufalme huu.
 - Kwa zaidi ya miaka 2,000, muungano huu umeendelea kuinyakua Israeli na kuiweka Yerusalemu chini ya mamlaka ya Mataifa
 - Lakini tunapofikia mwisho wa sanamu na kwa hiyo mwisho wa ratiba hii, mambo

yanavutia sana

- Kabla ya ufalme wa nne kufikia mwisho wake, ufalme unapata mgawanyiko katika sehemu kumi zinazowakilishwa na vidole kumi vya miguu
- Danieli haelezei vidole kumi vya miguu vinawakilisha nini hapa lakini tunapata maelezo yetu katika Danieli 7
- Lakini kwa sasa hebu tuelewe jinsi enzi hii inavyoisha kwa kuelewa jinsi sanamu inavyofikia mwisho wake.

[Dan. 2:44](#) Na katika siku za wafalme hao Mungu wa mbinguni atausimamisha ufalme ambao hautaangamizwa milele, wala watu wengine hawataachiwa enzi yake; bali utavunja falme hizi zote vipande vipande na kuziharibu, nao utasimama milele na milele.

[Dan. 2:45](#) Na kama vile ulivyoona ya kuwa jiwe lilichongwa mlimani bila kazi ya mikono, na ya kuwa lilivunjavunja kile chuma, na ile shaba na ule udongo, na ile fedha, na ile dhahabu; basi Mungu aliye mkuu amemjulisha mfalme mambo yatakayokuwa baadaye; na ndoto hii ni ya hakika, na tafsiri yake ni thabiti.

- Hatimaye, kipande cha mwisho cha fumbo, jiwe linaloanguka kutoka angani
 - Danieli anasema jiwe lililoanguka na kuiponda sanamu lenyewe ni ufalme mpya
 - Ufalme unaowakilishwa na jiwe hauhusiani na falme za Mataifa zilizopita
 - Tunaona hili kwa sababu kuwasili kwa jiwe hilo kunaambatana na uharibifu wa sanamu.
 - Tunajua sanamu hiyo inawakilisha Enzi ya Mataifa kwa hiyo kwa ufafanuzi, uharibifu wa sanamu hiyo na jiwe unamaanisha mwisho wa enzi hii.
 - Na jiwe linasimamisha ufalme mpya, enzi mpya kuchukua nafasi ya enzi iliyopita
 - Kwa hiyo, vipengele hivyo vilivyofafanua Enzi ya Mataifa lazima pia vibadilike
 - Kwa mfano, katika Enzi ya Mataifa Israeli ilitawanyika, kwa hiyo katika enzi inayofuata Israeli lazima ikusanywe tena katika nchi yao.
 - Katika Enzi ya Mataifa, Israeli iliteswa na Mataifa ya kigeni, kwa hiyo sasa lazima iwe salama na huru
 - Na katika Enzi ya Mataifa, mji ulichafuliwa na Mataifa, lakini katika enzi iliyofuata lazima uwe huru kutokana na unajisi na shambulio la Mataifa.
 - Kwa hiyo tunajua kwamba ufalme huu ujao unaowakilishwa na jiwe hauwezi kuwa Ufalme mwingine wa Mataifa
 - Kama vile ilivyo katika sanamu, chochote kinachochukua nafasi ya mamlaka ya awali lazima chenyewe kiwe mamlaka ya kutawala
 - Kwa hiyo Enzi ya Mataifa inapoisha, tutaingia katika enzi ambayo taifa la Kiyahudi litakuwa na nguvu

- Danieli anathibitisha dhana hii kwetu katika mstari wa 44 anaposema ufalme huu mpya utamaliza (kuzifanya zifikie mwisho) falme zingine zote duniani.
 - Zaidi ya hayo, ufalme huu mpya utadumu milele...hakuna mabadiliko tena, hivyo mwisho wa sanamu
 - Na ufalme huu utanzishwa na Mungu Mwenyewe
- Wakati huu Mungu Mwenyewe atakuwa Mfalme Duniani na Yeye binafsi ndiye anayanzisha Ufalme wa Kiyahudi unaochukua nafasi ya mamlaka hizo za Mataifa
 - Danieli anasema kwamba jiwe lisilochongwa linawakilisha jambo fulani linalokuja ambalo linakomesha enzi ya Mataifa.
 - Kumbuka kwamba jambo hili linalokuja linatoka kwa Mungu wa Mbinguni na jiwe linaanguka kutoka juu
 - Zaidi ya hayo, jiwe hilo halikukatwa kwa mikono ya wanadamu, likitukumbusha masharti fulani katika Sheria ya Musa:

[Kumbukumbu la Torati 27:5](#) Na huko umjengee madhabahu BWANA, Mungu wako, madhabahu ya mawe, usitumie chombo cha chuma juu yake.

[Kum. 27:6](#) Jenga hiyo madhabahu ya BWANA, Mungu wako, kwa mawe yasiyochongwa; ukamtote BWANA, Mungu wako, sadaka za kuteketezwa juu yake;

- Bwana aliamuru kwamba Israeli watumie mawe yasiyochongwa pekee kwa ajili ya madhabahu yake
 - Matumizi ya mawe ya asili, ambayo hayajatengenezwa yalionyesha kwamba upatanisho wetu haungeweza kupatikana kupitia kazi zetu wenyewe.
 - Madhabahu ya dhabihu ingekuwa mahali ambapo kazi ya Mungu pekee (yaani, Muumba wa mawe) ilitumika.
- Vivyo hivyo, jiwe linaloanguka ambalo halijakatwa linawakilisha kazi ya Mungu, na kwa kuwa linaanguka juu ya sanamu, tunahitimisha kwamba linatoka angani (yaani, Mbinguni)
 - Hukua na kuwa mlima unaoijaza dunia, na inapotumiwa kwa mfano katika Maandiko, milima huwakilisha falme
 - Na hapa tunaona mpangilio huo ukithibitishwa, kwa kuwa Danieli anasema mlima unawakilisha ufalme unaoijaza dunia
 - Zaidi ya hayo, ufalme huo utadumu milele, hautabadilishwa kamwe
- Kwa hiyo ni Ufalme gani ujao unaozingatia Israeli, unaofuata baada ya enzi hii kwisha, na unaanza na "jiwe" ambalo halijakatwa na mikono ya wanadamu likianguka kutoka Mbinguni?
 - Hitimisho pekee linalofaa taarifa hizi ni Ufalme ambao Yesu aliahidi kuanzisha wakati wa Kuja Kwake Mara ya Pili
 - Tazama jiwe linaanguka "miguuni" mwa sanamu, ikionyesha kwamba kuja kwa

Kristo kutatokea mwishoni mwa enzi hii.

- Kwa hiyo, Yesu ndiye jiwe linalorudi duniani wakati wa Kuja Kwake Mara ya Pili
- Na mlima huo ni Ufalme wa Miaka Elfu (Millennial Kingdom) Atakaouanzisha kwa Israeli baada ya kurudi Kwake.
- Utakuwa Ufalme wa Kiyahudi, kwa kuwa Yesu ni Myahudi na Ufalme huo uliahidiwa kwa Israeli
 - Utachukua nafasi ya mamlaka nyingine zote zinazotawala Duniani
 - Unamaliza Enzi ya Mataifa na kuanzisha enzi mpya Duniani
 - Na utasababisha kutimizwa kwa ahadi za Mungu kwa Israeli za kuwapa Ufalme wa milele katika nchi yao.
- Tunaposimama hapa katika historia, kuja kwa jiwe hilo ni hatua inayofuata katika mpango wa kinabii wa Mungu kwa wakati huu.
 - Ndiyo maana waandishi wanasema tuko katika siku za mwisho sasa
 - Kila kitu ambacho Danieli alisema kingetokea katika Enzi ya Mataifa kimetimia kama vile Danieli alivyotabiri.
 - Ni matukio ya mwisho kabisa pekee yaliyosalia, na kwa hiyo tuko katika siku za mwisho tukingojea mwisho uje.
- Tutaenda wapi baadaye? Tunahitaji kuongeza uelewa wetu wa Enzi ya Mataifa kwa kutumia vipande vichache zaidi vya taarifa kutoka Danieli 7
 - Kisha tukiwa na ufahamu kamili wa wakati huu, tunaweza kurudi kwenye Sura ya 4 ya Ufunuo
 - Na kuanzia hapo tunaanza kuongeza vipande zaidi kwenye fumbo kuhusu jinsi enzi hii inavyoendelea na kuingia katika mambo ambayo lazima yatokee baada ya mambo haya.